

พิธีไว้อาลัยพี่น้องที่เสียชีวิตจาก เหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้

สารบัญ

พิธีไว้อาลัยพี่น้องที่เสียชีวิต.....	1
จากเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้	
รัฐกับปฏิบัติการออกอินโดนีทะเล.....	5
กิจกรรมกสม.	10

แนวคิดสิทธิ

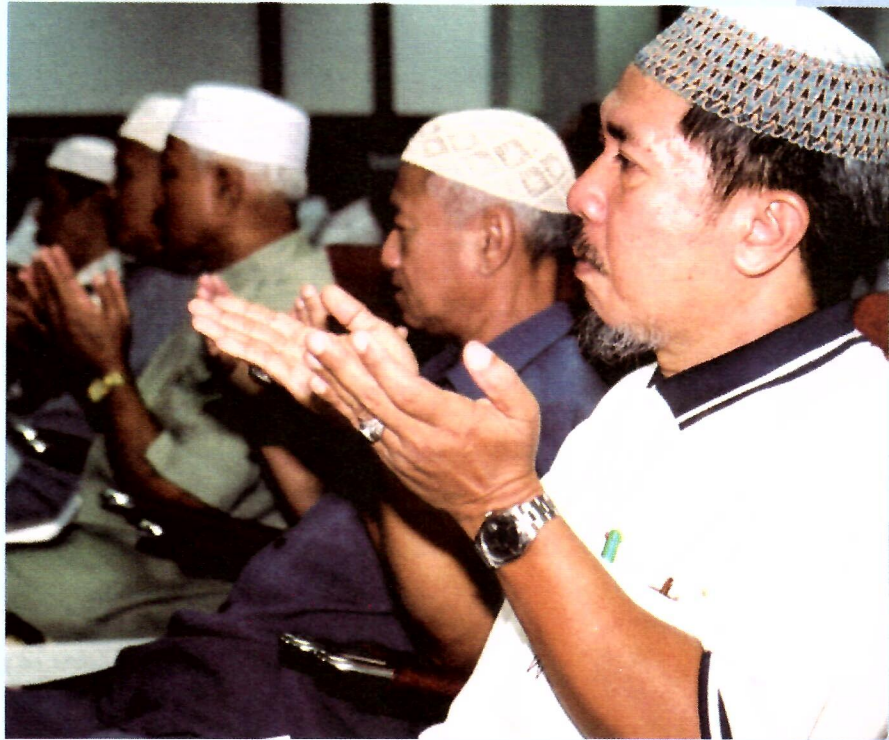
ลักเพศวิทยา.....	11
(วิถีความจริง กับสิทธิมนุษยชนที่มีอาจขวางกั้น)	

แนวคิดสิทธิ ■

กิจกรรมสิทธิ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.....	13
กับงานคืนสิทธิ "สัญญาชาติไทย" ให้ชาวแม่เมาะ (2)	
วิถีสิทธิ	
การประชุมเรื่องกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน ครั้งที่ 4.....	14
ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย	
มุมมองก่อน	16

พิธีไว้อาลัยพี่น้องที่เสียชีวิต จากเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้

ในช่วงเช้าของวันพฤหัสบดีที่ 13 พฤษภาคม 2547 กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับคณะทำงานเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหภาคใต้อย่างเป็นทางการและยั่งยืน ได้ทำพิธีไว้อาลัย และทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับพี่น้องประชาชน ที่เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ ขึ้น ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชน นักวิชาการ ผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนจากพื้นที่ภาคใต้ อาทิ เช่น ดาโต๊ะนิเดร์ วาบา : นายกสมาคมโรงเรียนเอกชนฯ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นายอาหมัดอุมาร์ จะปะเกีย : รองอธิการวิทยาลัยอิสลามยะลา นายมันโซร์ สาละ : ที่ปรึกษา นายกสมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย นายอับดุลฮาติม มินฮาร์ : อนุกรรมการติดตามการปฏิบัติราชการประจำเขตที่ 12 สำนักนายกรัฐมนตรี และนายซอและห์ ตาเละ ตัวแทนองค์กรสงเคราะห์มุสลิมนานาชาติ ประเทศไทย

เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับสาธารณชน เข้าร่วมและร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหภาคใต้อย่างเป็นทางการ และยั่งยืน โดยยึดหลักการเคารพซึ่งกันและกัน ในการแก้ไขปัญห และสาระสำคัญ

จากการรับฟังความคิดเห็นพบว่ามีประเด็นคำถามและสภาพปัญหาของเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ภาคใต้ที่เชื่อมโยงกันอยู่ 5 ประการ คือ

1. ปัญหาในเรื่องวิถีชีวิต วัฒนธรรม อัตลักษณ์และจิตวิญญาณของคนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ปัญหาของวัฒนธรรมองค์กร อำนาจอธิปไตยปัจจุบัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกำลังติดกับดักทางประวัติศาสตร์
3. ปัญหาของลัทธิพัฒนา พาณิชยกรรม วัดถุนิยมและโลกาภิวัตน์ ที่ส่งผลกระทบต่อศาสนา วัฒนธรรมและวิถีชีวิต
4. ปัญหาวัฒนธรรมการเรียนรู้และสถาบันการศึกษาของสังคมไทย
5. ปัญหาการเปิดโอกาสและพื้นที่ให้กลุ่มวิญญูชนคนสามัญในสังคมไทย ได้มีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหหรือป้องกันการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในสังคมไทย

ร่วมประชุมประกอบด้วยคณะทำงานประมาณ 42 คน สรุปสาระสำคัญของการประชุม ดังนี้

1. ที่ประชุมเห็นพ้องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ประมวลและประเมินสถานการณ์เหตุการณ์รุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ จากการลงพื้นที่ภาคใต้ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 30 เมษายน - 1 พฤษภาคม 2547 เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการทำงานของคณะทำงานฯ

1.2 พิจารณาจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็น ดังนี้

- ให้รัฐบาลดำเนินการเกี่ยวกับครอบครัวผู้สูญเสียชีวิต
- ยืนยันต่อรัฐบาลอย่างชัดเจน "ห้ามใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เด็ดขาด"

2. พิจารณาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และประสานงานกับสื่อมวลชน เพื่อทำความเข้าใจที่ถูกต้องในข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาพื้นฐานของเหตุการณ์ความรุนแรง

2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้สังคมไทยได้เรียนรู้และทำความเข้าใจในศาสนา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวมุสลิมให้มากขึ้น

คณะทำงานเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาภาคใต้อย่างเป็นทางการ และยังยินดีจัดประชุมคณะทำงานในช่วงปลายของวันเดียวกัน ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปข้อมูลเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ภาคใต้ พิจารณาทบทวนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และจัดทำแผนงานและกำหนดแผนการดำเนินของคณะทำงานฯ ผู้เข้า

2.2 พัฒนาเครือข่ายหรืออาสาสมัครสิทธิมนุษยชน โดยใช้สถาบันการศึกษาหรือองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่เป็นเครือข่ายที่เชื่อมประสานกัน ในการร่วมคิดและร่วมแก้ไขปัญหาคความรุนแรง

3. ควรแสดงบทบาทเป็นคนกลาง โดยใช้วิธีการไกล่เกลี่ยและเยียวยากับบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย ประกอบด้วยฝ่ายรัฐบาลกับครอบครัวผู้สูญเสีย

คณะทำงานฯ เสนอแผนงานและกำหนดการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

แผนระยะยาว

- จัดกิจกรรมเพื่อให้สังคมไทยได้เรียนรู้และทำความเข้าใจในศาสนาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้โดยมีเป้าหมายในการเปิดพื้นที่ให้กับสาธารณชนเข้าร่วมและร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาภาคใต้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

แผนระยะสั้น (เฉพาะหน้า)

- ทำการประมวลและประเมินข้อเท็จจริงจากการลงพื้นที่ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 30 เมษายน - 1 พฤษภาคม 2547

- การหามาตรการเพื่อป้องกันการก่อให้เหตุการณ์ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยมอบหมายให้คณะกรรมการด้านคุ้มครองสิทธิมนุษยชนปรึกษาหารือร่วมกันเป็นการภายใน

- ประสานงานกับเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ เพื่อหาแนวทางการทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาภาคใต้ อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

.....

โปรดรับฟัง...

รายการ ทุนตามฝัน ช่างสิทธิมนุษยชน

ทุกวันเสาร์ เวลา 17.30 - 18.00 น.

ออกอากาศสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

กรมประชาสัมพันธ์ ดสนวิทยุ AM. 891 KHz

รัฐกับปฏิบัติการออกโฉนดในทะเล

เสียงสะท้อนของสิทธิชุมชนกับกระบวนการจัดการที่ดินพื้นทะเล

"หมู่บ้านเคาะนาคา"

คำเปรียบเปรยที่ว่า "เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว" หรือ "เมื่อผีเสื้อกระพือปีกอยู่ที่เชียงใหม่อาจจะเกิดพายุขึ้นที่ยะลาก็ได้" มิใช่เพียงการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างของเล็กสิ่งน้อยกับปรากฏการณ์ใหญ่ ๆ ที่เกิดขึ้นตัวอย่างที่พบเห็นในปัจจุบัน ทั้งการทวงสิทธิ์ที่ดินทำกินได้เชื่อนของชาวไร่ชาวนา จ.อุบลราชธานี การทวงสิทธิ์ที่ดิน "วะกัฟ" (ที่ดินซึ่งชาวมุสลิมมอบเป็น สมบัติของพระเจ้าเพื่อสาธารณะประโยชน์ หรือวัตถุประสงค์ใด ๆ) ของพี่น้องไทยมุสลิมบริเวณก่อสร้างโรงงานแยกก๊าซไทย - มาเลเซีย อ.จะนะ จ.สงขลา

ส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจากลักษณะการถือครองทรัพยากรผืนดินที่กระจุกตัวอยู่กับผู้ถือครองไม่กี่คนโดยข้อมูลจากการสำรวจของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินปี ๒๕๔๒ พบว่า พื้นที่ในประเทศไทยมีทั้งหมด ๓๒๐.๗ ล้านไร่ โดยเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ๑๓๒.๕ ล้านไร่ โดยในจำนวนดังกล่าวมีการถือครองที่ดินในขนาดรวมกันเกิน ๒๐๐ ไร่ต่อแปลงหรือต่อผู้ถือครองเพียงรายเดียวถึงร้อยละ ๑๐ ของจำนวนผู้ถือครองที่ดินทั้งหมด นั่นทำให้เกษตรกรซึ่งมีที่ดินทำกินไม่เพียงพอ และเกษตรกรไร้ที่ดินทำกินมีจำนวนถึง ๑,๕๑๖,๒๙๗ ครอบครัว

วันนี้ในส่วนของที่ดิน พื้นที่ป่าชายเลน เนื้อที่กว่า ๕๐ ไร่บนผืนดินเกาะนาคาใหญ่ ขนาด ๑,๕๐๐ ไร่ ในเขต ต.ปากคลอง อ.กลาง จ.ภูเก็ต ถูกไถรื้อไปแล้วหลายไร่ โดยนายทุนผู้ขอสัมปทานพื้นที่เกาะเพื่อสร้าง รีสอร์ทสำหรับนักท่องเที่ยวจากภายนอก ในขณะที่

ที่ผืนน้ำทะเลล้อมรอบระหว่างเกาะนาคาใหญ่ กับเกาะแรดก็ถูกรุกจากนายทุนที่ได้รับสัมปทาน ทำฟาร์มหอยมุกจำนวนมากกว่า ๕๐ ไร่ "ชาวประมงพื้นบ้านอาศัยป่าชายเลนผืนนี้กั้นน้ำกันลม และจับสัตว์น้ำ ในบางครั้งหากมีพายุเข้าบริเวณด้านทะเลอันดามัน ร่องน้ำบริเวณเกาะนาคาใหญ่ กับเกาะแรดก็เป็นที่สำหรับพักเรือ และการทำประมงขนาดเล็ก นอกจากนั้นยังเป็นเส้นทางสัญจรไปมาระหว่างจังหวัดภูเก็ต และเกาะยาวพังงา เนื่องจากเป็นร่องน้ำลึก และเป็นเส้นทางตัดที่ระยะใกล้ที่สุด"

เมื่อป่าชายเลน และท้องทะเลที่เป็นทั้งบ้านเกิด ตลาดสดสำหรับหาอาหาร และสถานที่ทำงานถูกบุกรุก โดยอิทธิพลของนายทุนชาวบ้านเกาะนาคา จำนวนกว่า ๓๐๐ คนจึงรวมตัวกันเพื่อ 1 ขอความเป็นธรรมจาก หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อติดตามตรวจสอบข้อเท็จจริงการบุกรุกป่าชายเลน และการสัมปทานเพาะเลี้ยงหอยมุกในบริเวณดังกล่าว

"ชาวบ้านรู้เรื่องการขอสัมปทานพื้นที่ในทะเลเพื่อทำฟาร์มหอยมุกเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ หลังจากที่เข้า

¹ บทสรุปและสังเคราะห์ ข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบกรณีร้องเรียน โดย (๑) นายวสันต์ พานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (๒) นางสาวอาภร วงษ์สังข์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (๓) นางสาวเพ็ญพรรณ อินทบัณฑิต และนายเอกชัย ปันแก้ว ในการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๓ ที่ จ.ภูเก็ต ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๗

ตรวจสอบพื้นที่ป่าชายเลนที่ถูกนายทุนทำลาย โดยต่อมาทราบว่าสัมปทานในบริเวณดังกล่าวอนุมัติตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ สิ่งที่ชาวบ้านเกรงก็คือ ผลกระทบต่อการทำกินเนื่องจากพื้นที่กว่า ๕๐ ไร่ที่ขอสัมปทานทำฟาร์มหอยมุกเป็นบริเวณที่หากินของประมงพื้นบ้านเนื่องจากสภาพร่องน้ำลึก และเป็นบริเวณผืนทะเลระหว่างเกาะแรดและเกาะนาคา ซึ่งประมงขนาดเล็กใช้เป็นที่พักหลบพายุลมฝน

นอกจากนั้นปัจจุบันบริเวณดังกล่าวยังเป็นที่สัญจรไปมาระหว่างชาวบ้านเกาะยาว จังหวัดพังงา กับ จังหวัดภูเก็ต ที่สะดวกมากที่สุด หากนายทุนทำสัมปทานเต็มพื้นที่ย่อมส่งผลกระทบต่อชาวบ้านเป็นอย่างมาก นั่นเป็นเหตุให้พวกเรารวมตัวกันและขอใช้สิทธิชุมชนในการอนุรักษ์ท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม"

นายพงษ์ทอง เจริญเดช รองผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตชี้แจงการออกสัมปทานในพื้นที่ดังกล่าวว่า "ตามประกาศของสำนักงานประมงจังหวัดภูเก็ต ตั้งแต่ปี ๒๕๑๓ ให้กำหนดเขตในการที่ประชาชนขอสัมปทานเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ จำนวน ๔๐๐ ไร่ หลังจากนั้นจึงมีผู้มายื่นขอใบอนุญาตใช้พื้นที่สัมปทานเลี้ยงหอยมุกในบริเวณหน้าเกาะนาคาด้านตะวันตกจำนวน ๕๐ ไร่ ในปี ๒๕๔๖ และ ๒๕๔๗ แต่ปัจจุบันยังไม่มีการเลี้ยงหอยมุกแต่อย่างใด และถึงแม้ปัจจุบันมีการเลี้ยงหอยมุกแต่เป็นอีกด้านหนึ่งของเกาะนาคาซึ่งไม่กระทบต่อการทำกินของชาวประมงพื้นบ้าน"

"ส่วนหากในอนาคตจะมีผู้มาขอสัมปทานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพิ่มเติมในพื้นที่นอกจาก ๕๐ ไร่ตามหลักการ แล้วคณะกรรมการระดับจังหวัดฯ

จะพิจารณาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นกับส่วนรวม และสิ่งแวดล้อม โดยคณะกรรมการฯ พิจารณาโดยให้สิทธิการทำกิน ที่ต้องอยู่ในระบบสิ่งแวดล้อมที่จังหวัดฯ ควบคุมดูแลอยู่ คณะกรรมการชุดดังกล่าวมีผู้ชำนาญการจากหน่วยงานอื่น ๆ เข้าร่วมกำกับด้วย ขั้นตอนการอนุมัติดังกล่าวเป็นหน้าที่ของจังหวัดฯ โดยตรงมีเกี่ยวกับ อบต."

"ในส่วนของการบุกรุกที่ดินป่าชายเลน พื้นที่ป่าชายเลนถูกตัดฟัน ไค่นล้ม เป็นบริเวณกว้าง ๔ เมตร ยาว ๕๐ เมตร โดยบริษัท นาคาบุริจะขอยื่นรวมแปลงที่ดิน น.ส. ๓ ก. บริเวณเกาะนาคาเป็นแปลงเดียวในนามเดิม เพื่อจะได้ตรวจสอบแนวเขตที่ดินทั้งหมด หากพื้นที่ป่าชายเลนจะกันออกจากแนวเขตที่ดินต่อไป ซึ่งจะ

ดำเนินการรังวัดสอบเขตแล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๗ โดยหากเป็นไปตามการอ้างสิทธิ์ว่าเป็นพื้นที่ป่าชายเลนในเขต น.ส. ๓ ก. ก็เป็นหน้าที่ของที่ดินในการรังวัดสอบเขต น.ส. ๓ ก. ต้องกันพื้นที่ดังกล่าวออก เนื่องจากมิใช่ที่จะอนุญาตให้ทำประโยชน์ได้และในส่วนของพื้นที่ป่าชายเลนที่ถูกทำลายไปก็จะมีคณะกรรมการฯ รับผิดชอบโดยมีชาวบ้าน ชุมชน เจ้าของโรงแรมและเจ้าหน้าที่ราชการเข้าไปเป็นคณะกรรมการกันดูแลการฟื้นฟูพื้นที่ดังกล่าว โดยที่ผ่านมาประธานอบต. ป่าคลอกถือว่าเป็นหัวแรงสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ "ทั้งนี้โดยสภาพพื้นที่จริงป่าชายเลนหลายแห่งทับซ้อนกับพื้นที่ครอบครองของรีสอร์ทหรือเจ้าของกิจการโรงแรม ทั้งนี้หากพิสูจน์แล้วพบว่ามีการครอบครองที่ดินมาก่อนที่มีกฎหมายป่าชายเลนก็ต้องเพิกถอนป่าชายเลน"

ชีฟูตแบบค์ : ทางแพรง "ทุนทางทะเล" กับ "ความมั่นคงทางอาหารของประมงพื้นบ้าน"

โครงการพัฒนารฐานการผลิตอาหารทะเลของประเทศ (Sea Food Bank) ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการ เมื่อปลายเดือนมกราคมที่ผ่านมา ตามการผลักดันของนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งจัดเป็นหนึ่งในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของรัฐบาล

Sea Food Bank (ธนาคารอาหารทะเล) จึงไม่แตกต่างจาก “ทุนทางทะเล” ทรัพยากรธรรมชาติที่สมควรได้รับการจัดสรรให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน อย่างเสมอภาคในฐานะพื้นที่สาธารณะประโยชน์ ว่ากันง่าย ๆ โครงการนี้มีเป้าหมายที่จะออกเอกสารสิทธิหรือ ใบรับรองสิทธิการใช้พื้นที่ทางทะเลในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป้าหมาย 5 ชนิด ได้แก่ หอยแครง หอยแมลงภู่ หอยนางรม ปลากะพง และ ปะการัง ในพื้นที่กว่า 2.8 แสนไร่ (ใน 22 จังหวัดติดชายทะเล) เพื่อนำเอกสารสิทธิที่ได้รับ (ออกโดยกรมประมง) มาขอกู้เงินจาก สถาบันการเงินหรือบริษัทร่วมทุน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ตั้งขึ้นและ หากโครงการดังกล่าวเกิดขึ้นจริงก็ถือเป็นครั้งแรกของการออกเอกสาร สิทธิหรือใบแสดงสิทธิพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทยทั้งที่ผ่านมาเป็น เพียงการออกใบอนุญาตใช้พื้นที่ทางทะเลต่ออายุปีต่อปี ซึ่งเป็นอำนาจ เบ็ดเสร็จเด็ดขาดของประมงจังหวัดที่จะอนุมัติ

ตามข้อมูลของกรมประมงระบุว่าในพื้นที่ทางทะเล ๒.๘ แสนไร่ ในจำนวนนี้กว่า ๑.๓ แสนไร่เป็นพื้นที่ที่มีการออกใบอนุญาตให้กับ ประชาชนกว่า ๒,๕๐๐ ราย ขณะที่พื้นที่อีก ๑.๕ แสนไร่ ยังไม่มีใบ อนุญาตใช้พื้นที่ลงมากำนวนกันเล่น ๆ ๒,๕๐๐ รายที่ได้ใบอนุญาต เมื่อนำไปหารกับจำนวนพื้นที่ ๑.๓ แสนไร่แล้ว จะพบว่าการครอบ ครองพื้นที่ทางทะเลของประชาชน ๑ ราย ที่ได้ใบอนุญาตไปนั้น เฉลี่ยต่อคนมีเกือบ ๔๕ ไร่

คำถามคือ บุคคลเหล่านั้นเป็นใครกันทำไมจึงมีเงินมากมาย ขนาดนั้นมาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ช้ำยังสามารถจับจองพื้นที่ได้เป็น จำนวนมาก หรือหากเรียกพวกเขาว่า “นายทุน” หรือ “ผู้มีอิทธิพล” ในท้องถิ่นคงไม่ผิดนัก

หากโครงการซีฟู้ดแบงก์เกิดขึ้นจริงเป้าหมายเล็ก ๆ ของรัฐบาล จึงน่าจะอยู่ที่การจัดทะเบียนนายทุนทะเลเหล่านี้ที่มีพื้นที่มากเกินจำเป็น โดยใช้วิธีการบีบในกระบวนการไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่อนุมัติ ให้เอกสารสิทธิในพื้นที่ที่พวกเขาเคยได้รับใบอนุญาตอีกต่อไป โดยให้ชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ประสงค์จะประกอบ อาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในลักษณะประชาพิจารณ์ นี่คือการนำประ ชาชนเป็นแนวร่วมเพื่อนำพื้นที่เหลือเพื่อเหล่านี้ จัดสรรให้เป็นธรรม แก่เกษตรกร หรือประชาชนด้วยโอกาสตามการจัดทะเบียนคนจน จำนวน ๑๐๗,๐๐๐ คน ซึ่งรัฐบาลจะคัดเลือกจากทะเบียนคนจน เหล่านี้ ที่มีปัญหาเรื่องที่ดินทำกินให้เข้ามาอยู่ในกลุ่มที่มีสิทธิได้รับ เลือกลือครองเอกสารสิทธิทางทะเลตามโครงการซีฟู้ดแบงก์

มองในแง่ดีก็คือการกระจายการถือครองทรัพยากรที่เป็นสิน ทรัพย์ที่จะนำมาใช้แปลงเป็นทุนทรัพย์ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ แต่มีข้อสังเกตจากการปฏิบัติจริง ซึ่งอาจจะเป็นคำถามชวนคิด เพื่อ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยหาคำตอบก่อนการดำเนินการใด ๆ

“ปัจจุบันรัฐบาล โดยกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์กำลัง ดำเนินการซีฟู้ดแบงก์ ซึ่งเป็นหนึ่งในการปฏิบัติการตามนโยบาย แปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุน โดยแบ่งพื้นที่ในทะเลเป็นการแปลงในการ ดูแลของแต่ละท้องถิ่น เป็นระดับจังหวัดอำเภอและหมู่บ้านเพื่อให้ ใช้กรรมสิทธิ์เหล่านั้นในการแปลงเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ

โดยเบื้องต้นตามหลักการพิจารณาให้สัมปทาน ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นราย ๆ ละ ๒.๖ ไร่ โดยให้ลงทะเบียนจับจองที่ดินทะเล โดยหากมองว่าพื้นที่ตามขอบเขตการปกครองของแต่ละท้องถิ่น คนที่ไม่ได้ลงทะเบียนจับจองที่ดินดังกล่าวก็ไม่มีโอกาสเข้าใช้ทรัพยากรดังกล่าวได้เลย แทนที่จะเป็นการแก้ไขปัญหาเรื่องการทำกินกลับยิ่งทำให้หมดสิ้นหนทางทำกินมากยิ่งขึ้น พวกเราคิดว่าอยู่กับปัญหาเดิมดีกว่า นอกจากนั้นหากมองเรื่องลักษณะการประกอบอาชีพของประมงพื้นบ้านแล้ว เรือขนาดเล็ก ๆ ทำกินได้แค่บริเวณชายฝั่งไม่ห่าง ๓ ก.ม.เท่านั้น การกันเขตพื้นที่ในทะเลจึงไม่ใช่การแก้ไขปัญหาหรือการกระจายการถือครองทรัพยากรแต่อย่างใด"

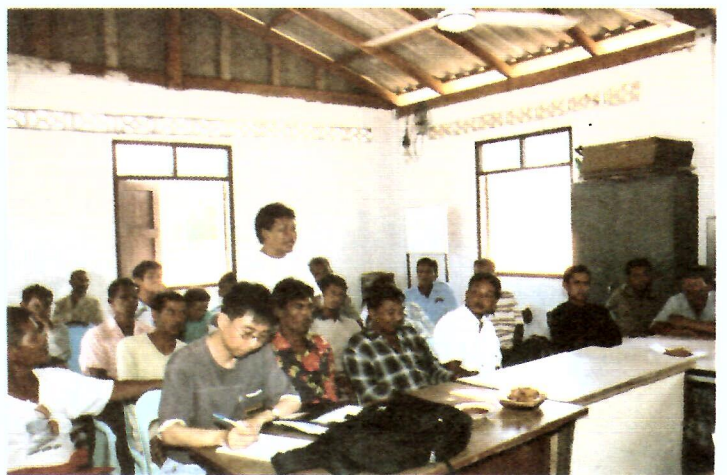
ดังนั้นนอกจากประเด็นความโปร่งใสในการได้สิทธิถือครองทรัพยากรของคนบางส่วนแล้ว ข้อเสนอจากกลุ่มประมงพื้นบ้านข้างต้น ก็เป็นเสียงร้องทักของประชาชนส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งแม้ว่าการดำเนินการชี้ฟูดับแบ่งกัของรัฐจะยังอะลุ่มอะล่วยระหว่างผู้ถือครองกรรมสิทธิ์เดิม ด้วยการจัดสรรพื้นที่ที่ไม่มีใบอนุญาต จำนวน ๑.๕ แสนไร่ก่อน เพื่อออกเอกสารสิทธิให้กับเกษตรกรที่มีความต้องการก่อนโดยมีเกณฑ์คัดเลือก ความเหมาะสม โดยเฉพาะต้องได้รับประกาศนียบัตรรับรองการฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจากกรมประมงก่อนเท่านั้น หากจัดสรรไม่เพียงพอ จึงค่อยมามองพื้นที่ของนายทุนท้องถิ่น

โครงการนี้จะได้รับอนุมัติในหลักการไปตั้งแต่ต้นปี แต่จนถึงขณะนี้กระบวนการยังไม่รู้หน้า การเบิกจ่ายงบประมาณถูกเลื่อนจากปีงบประมาณ ๒๕๔๗ เป็น ๒๕๔๘ โดยคณะรัฐมนตรีปฏิเสธที่จะอนุมัติงบประมาณราว ๗๐๐ ล้านบาท ที่กระทรวงเกษตรฯ เสนอไปก่อนหน้านี้ แต่ระบุให้หาหรือเรื่องงบประมาณเบิกจ่ายกับสำนักงานงบประมาณอีกครั้ง ซึ่งงบประมาณจะเริ่มเบิกจ่ายได้ในปี ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

การดำเนินงานในขณะนี้ จึงอยู่ระหว่างเร่งจัดทำแผนที่ฐาน (Base Map) เพื่อจัดทำพื้นที่ทางทะเลโดยกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือในอัตราส่วน ๑ ต่อ ๒.๕ แสน ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในเร็ว ๆ นี้พร้อมกับการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการในท้องที่ของตนเองก่อน จะมารวบรวมรายชื่อกับทะเบียนคนจน

ขณะที่กลไกของการจัดตั้งบริษัทร่วมทุน โดยการดำเนินงานขององค์การสะพานปลา ทำหน้าที่บริหารจัดการโครงการได้แก่การหาผู้ร่วมทุนกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สิน กระบวนการระบัข้อพิพาทนอกศาล (Clearing House) สนับสนุนปัจจัยการผลิต รับซื้อผลผลิตจัดทำตลาดซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งเป็นหัวใจของโครงการนี้

เหตุการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงปัญหาการกระจายถือครองที่ดินและผืนน้ำที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งเป็นคำถามท้าทายต่อแนวคิดสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ อันเป็นพื้นฐานของความมั่นคงทางอาหารและความมั่นคงของชีวิต

การตามนโยบายแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุนก็ยังมีเสียหลาย เพราะนั่นคือ

"สิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมฉบับปฏิบัติการโดยภาคประชาชน" ซึ่งมีใช้การกล่าวอ้างรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชนเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของคนบางกลุ่มเท่านั้นแต่นั้นเป็นความจริงของฐานรากที่ค้าชูความมั่นคงทางอาหารและความมั่นคงสังคมประเทศ

วันนี้สถานการณ์สิทธิชุมชนของประมงชายฝั่งกำลังตกอยู่ในเงื้อมมือของระบบทุนนิยมแบบเต็มรูปแบบแตกต่าง ตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

นายวสันต์ พานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและประธานอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๓ ผู้ตรวจสอบกรณีดังกล่าว กล่าวว่า "อาณาเขตพื้นที่บริเวณเกาะนาคาเป็นท้องทะเลที่คาบเกี่ยวกับพรมแดนของ จังหวัดพังงา ซึ่งถือเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของผลกระทบจากนโยบายธนาคารอาหารทะเล (Sea Food Bank) ที่จะเกิดขึ้นกับชาวประมงพื้นบ้านเนื่องจากพื้นที่ทำกินในทะเลของประมงขนาดเล็กถูกกันโดยแนวเขตของจังหวัดซึ่งย่อมกระทบกับวิถีทำกินของชาวบ้านอย่างแน่นอน"

นายพงษ์เทพฯ เสริมว่า "ส่วนการจัดการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ จะพิจารณาการตัดสินใจให้ดีที่สุด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรดังกล่าวเป็นกระบวนการในการตัดสินใจ ทั้งนี้หากพิจารณานโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในลักษณะธนาคารอาหารทะเล แล้วมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตหรือการทำกินของชาวบ้านโดยรวม จังหวัดฯ ก็สามารถเพิกถอนใบอนุญาตสัมปทานดังกล่าวได้"

เร็ว ๆ นี้รัฐบาลจะดำเนินการจัดการที่ดินของรัฐเพื่อให้ประชาชนผู้ไร้ที่ดินทำกินในพื้นที่บางจังหวัดนำร่องโดยเริ่มวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และจะจัดการที่ดินในพื้นที่ทั้งประเทศเริ่มวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ บทเรียนจากสิทธิชุมชน (ประมงชายฝั่ง) กับกระบวนการจัดการที่ดินและผืนทะเล "หมู่เกาะนาคา" จึงเป็นส่วนหนึ่งของข้อสังเกตที่หากรัฐจะใช้เป็นทุนต่อปฏิบัติ

หมายเหตุ ขอขอบคุณข้อมูลส่วนหนึ่งจาก สุกัญญา ศุภกิจอำนวย, จักรกระแสน : แผนลิกชีฟู้ดแบงก์จัดระเบียบ นายทุนทะเล, ทศนะวิจารณ์ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจฉบับวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗

กิจกรรม กสม. กิจกรรม กสม. กิจกรรม กสม.

นางสุนี ไชยรส กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเปิดการเสวนาการก่อสร้างสถานีนันทายชยะมูลฝอย (ระบบใหม่) บริเวณชุมชนซอยสีน้ำเงิน เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ วันที่ 23 เมษายน 2547 ณ ห้องประชุม 501 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายประณัฐ สุวรรณภักดี รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าร่วมโครงการผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพประชาชนในส่วนภูมิภาค วันที่ 9 เมษายน 2547 ณ ห้องนพรัตน์ธาวา มาริไทม์ปาร์คแอนด์ รีสอร์ท จังหวัดกระบี่

พิธีร่นนำในวันสงกรานต์ขอพรกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาวุโส อาทิคุณหญิงอัมพร มีสุข คุณหญิงจันทน์ สันตะบุตร ศาสตราจารย์เกียรติคุณประดิษฐ์ เจริญไทยเทวี และดร.สุทิน นพเกตุ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2547 ณ ห้องประชุม 101 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสันต์ พานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมประชุมทางวิชาการ "อนาคตมาบตาพุด : การศึกษาความสามารถรองรับมลสารทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุด" เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2547 ณ ห้องประชุม 501 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดนิทรรศการเข้าร่วมโครงการผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพประชาชนในส่วนภูมิภาค วันที่ 9 เมษายน 2547 ณ ห้องนพรัตน์ธาวา มาริไทม์ปาร์คแอนด์ รีสอร์ท จังหวัดกระบี่

พิธีร่นนำในวันสงกรานต์ขอพรกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาวุโส อาทิคุณหญิงอัมพร มีสุข คุณหญิงจันทน์ สันตะบุตร ศาสตราจารย์เกียรติคุณประดิษฐ์ เจริญไทยเทวี และดร.สุทิน นพเกตุ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2547 ณ ห้องประชุม 101 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสันต์ พานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมการสัมมนาปัญหาและผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน ณ ห้องกิ่งเพชร โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ จัดโดยคณะกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่

ลักเพศวิทยา

วิถีความจริง กับสิทธิมนุษยชนที่มีอาจขวางกัน

อิทธิพลของ "ภาวะความทันสมัย" ทำให้เกิดการลดทอนหรือ ขจัดความหมายทางวัฒนธรรมหลักทางสังคม ดังนั้นภาวะของสังคม ไทยแบบร่วมสมัยจึงมิได้ใช้เกณฑ์การแบ่งแยกความเป็น "เรา" (self) "เขา" (other) ประจวบกับกระแสแนวคิด "มนุษยนิยม" ที่พัฒนาควบคู่ กับ "ทุนนิยม" "รัฐธรรมนูญ", "ประชาธิปไตยนิยม" และ "สิทธิมนุษยชน นิยม" ทำให้แนวคิดเรื่อง ศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมของ มนุษย์ มีมากขึ้น

กระบวนการเคลื่อนไหวของประชากรเกี่ยวกับ "เพศสภาพ" จึงเกิดขึ้นผ่านสิ่งต่าง ๆ ทั้งการสร้างสถาบันวิชาการที่เป็นองค์ความรู้ เช่น สตรีศึกษา เกย์และเลสเบี้ยนศึกษาโดยมีความพยายามจะใช้คำว่า ลักเพศวิทยา เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกใช้คำแทน อาทิ รักร่วมเพศ คนรักเพศเดียวกันซึ่งเป็นกลุ่มคำในยุคโครงสร้างนิยม

กระบวนการเคลื่อนไหวดังกล่าวเป็นปฏิบัติการที่แนบเนียน และไม่ชัดเจนมากนัก เราจึงพบว่าด้านหนึ่งของกระบวนการเน้นสร้าง เอกภาพและอีกด้านให้อิสระภาพกับการสร้างอัตลักษณ์ ในทางสังคม วัฒนธรรม แต่ก็ยังต้องทำอย่างระวังอยู่บ้าง เนื่องจากภาวะสังคมไทย ร่วมสมัย ยังไม่ให้เสรีภาพทางวัฒนธรรมแก่ประชากรมากนัก มีการ ควบคุมอุดมการณ์ผ่านกลไกของสังคมทำหน้าที่เสมือนตำรวจทาง วัฒนธรรมคอยตรวจตรา และจัดวาง วัฒนธรรมอันไม่พึงประสงค์ของ สังคมไทย

การต่อสู้แบบพยายามนำคำที่ถูกสร้างโดยอุดมการณ์ของ "ความเป็นเพศ" มาอธิบายในความหมายใหม่ (Reverse Definition หรือ Reappropriation) เช่น คำว่า "รักร่วมเพศ" "เกย์" ซึ่งเป็นกระบวนการ เคลื่อนไหวอย่างหนึ่งของเกย์ในสังคมไทย เนื่องจากวัฒนธรรม เกย์มิใช่การมุ่งอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูแต่เป็นการยกระดับมาตรฐานทาง วัฒนธรรม

เกิดคำถามขึ้น ทำไมปัจจัยทางเพศกลับกลายมาเป็นฐานของ การรวมตัวของคนในสังคมได้มากขนาดนี้ ถึงขั้นสามารถข้ามเส้นแบ่ง เดิม ๆ กลุ่มคนที่รวมตัวชุมนุมต้องการอะไร และจัดเป็นการเคลื่อนไหว เรียกร้องทางการเมืองได้หรือไม่ เนื่องจากการเคลื่อนไหวในปัจจุบัน มิใช่การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองในความหมายของการเมือง แบบเก่า ๆ ที่เน้นการช่วงชิงอำนาจรัฐ หรือกดดัน ขับไล่อำนาจแต่ เป็นการเคลื่อนไหวเชิงวัฒนธรรมสังคมมากกว่า เป็นการเคลื่อนไหว เพื่อชูเอกลักษณ์เฉพาะเจาะจงของกลุ่มตนเรื่องเพศซึ่งส่งผลต่อความ ชัดแย้งเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง เชกเชก การเคลื่อนไหวของสังคม จากประเด็นอื่น ๆ ในอดีตก็ได้

สิ่งเหล่านี้เป็นเสมือนการปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น ในสังคมไทยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวของคนรักเพศ เดียวกัน เป็นการสร้าง "สถาบันทางเลือก" แก่สังคมไทย และการ พัฒนาความรู้ จึงเป็นกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมอีกอย่างหนึ่ง

การแสวงหาความรู้แบบ "ลัทธิเพศวิทยา" เป็นการดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มองค์กรที่เคลื่อนไหว เช่น การเสวนาเกย์วิชาการ, การจัดทำศูนย์ให้คำปรึกษาสำหรับชายรักชาย, ห้องสมุดลัทธิเพศ, ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ การกระทำอันไม่เป็นธรรมกับคนรักร่วมเพศ, โครงการเพศวิถีสาธารณะกับพื้นที่ของเกย์

ญานันท์ ธรรมเศรษฐินิ ผู้ศึกษา เรื่อง "Queer's Theory" และฝ่ายวิชาการสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยได้วิเคราะห์ลักษณะการดำเนินการเกี่ยวกับ "องค์ความรู้" ของกลุ่มองค์กรของคนรักร่วมเพศเดียวกันในสังคมไทย โดยฟ้าสีรุ้งใช้กระบวนการ Deconstruct ในการทำงานร่วมกับองค์ความรู้ในสังคมไทยเนื่องจากเราไม่สามารถย้ายบ้านหนีจากโครงสร้างความรู้เก่าได้ นอกจากพยายามให้ความหมายบ้านหลังเก่าให้อยู่ในแนวทางใหม่ นั่นคือ การใช้คำว่า ลัทธิเพศ, เกย์ หรือรักร่วมเพศ ในวิธีใหม่ให้มีการกลับความหมายเดิมที่มีอยู่ซึ่งสามารถทำให้ถอดรื้อความคิดเก่า ๆ ที่เกิดจากแนวคิดโครงสร้างและหน้าที่นิยมได้ หลายครั้งจึงเห็นถึงความพยายามในการสร้างนิยามของคำเหล่านี้ในสังคมของกลุ่ม รักร่วมเพศ หรือ รักเพศเดียวกันที่หลากหลายตามเหตุการณ์

กมลเศรษฐี เก่งการเรือ ประธานสมาคมฟ้าสีรุ้ง แห่งประเทศไทยแสดงทัศนะเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวสังคมผ่านการสร้างความรู้ของกลุ่มเกย์ในสังคมไทยโดยเปรียบเทียบกับประสบการณ์ว่า "กระบวนการเคลื่อนไหวของเกย์ในสังคมไทยยังล้าหลังอยู่มาก เมื่อเทียบกับสังคมต่างประเทศ เนื่องจากการพัฒนาด้านสังคม ความคิด วัฒนธรรม ก็ยังต่างกันอย่างมาก เราฝันว่าอยากให้มีการจัดตั้งโรงเรียนเกย์มีมุมกาแฟสำหรับถกปัญหากันเหมือนเป็นที่ของพวกเขา ถ้าบ้านเรามีสมาคมการสร้างสัจจะ มีการออมทรัพย์ เปิดเป็นรูป

สหกรณ์ ซึ่งเรื่องนี้ต้องใช้เวลา กระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ของเกย์ผ่าน "ฟ้าสีรุ้ง" เป็นการสร้างพื้นที่ทางด้านสิทธิในชีวิตประจำวัน และได้แสดงแนวความคิดเรื่องกิจกรรมของเกย์ในสังคมไทยว่าไม่มีใครเป็นจำเลยของใคร "การเป็นฟ้าสีรุ้งมุ่งหวังเพียงให้สมาชิกของเรามีสิทธิเท่าเทียม ๆ บ้างก็คิดไม่ถึงขนาดต้องเป็นสีขาวทั้งหมด อยู่มุ่มมิด ๆ มีแสงสว่างสอดส่องเข้ามาที่ดีที่สุดแล้ว"

กระบวนการเคลื่อนไหวรูปแบบใหม่ของกลุ่มเกย์ในสังคมไทยถือเป็นผู้กระทำทางการเมือง ที่ไม่สนใจพูดถึงรัฐบาล แต่สนใจถึงการปกครองที่มีพื้นที่ให้กับเสรีภาพของเกย์มากขึ้น ลดช่องว่างระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมลง การเคลื่อนไหวจึงเป็นการเรียกร้องทางการเมืองที่มีมิติของมนุษย์มากขึ้น เป็นการปกครองที่ให้ความสนใจ เอาใจใส่ "เกย์" ในฐานะที่เป็นมนุษย์มิใช่แค่พลเมืองที่อยู่ในรัฐาธิปไตยเท่านั้นซึ่งเป็นการสร้างเพื่อให้เกิดการเคารพในสิทธิมนุษยชน ความเป็นส่วนตัวอย่างไม่มีเงื่อนไขและไม่มีการเลือกปฏิบัติบนฐานของอคติทางเพศ และยังเป็นการส่งเสริมความอดทนต่อความแตกต่าง นั่นหมายถึงขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่พบจากการศึกษาเกย์ในสังคมไทย เรียกร้องให้เกิดการสร้าง "ประชาธิปไตย" ที่มีที่ว่างให้กับความแตกต่าง การเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหวทางสังคมของ "ฟ้าสีรุ้ง" ทำให้เห็นความพยายามในการรับรู้ และปรับการอยู่ร่วมกันกับสังคม

ถึงแม้ว่า "ลัทธิเพศวิทยา" วันนี้อย่างเป็นความรู้ที่ต้องแอบซ่อนอยู่ตามใต้ลิ้นชัก หรือ ตู้เสื้อผ้าของบางคน แต่เราก็มีอาจปฏิเสธได้ว่าเสียงเรียกจากคนชายขอบเหล่านี้จะห่างไกลการรับรู้เหล่านี้เมื่อสิทธิมนุษยชน เป็นสิ่งที่อาจจะขวางกั้นหากเปิดใจรับแล้ว พื้นที่ของความหลากหลายแบบมีคุณภาพคงเกิดขึ้นอีกมาก

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ... กับงานกันสิทธิ "สัญชาติไทย"ให้ชาวแม่อาย (2)

คนบนดอย ดอยความห่วง

ฉบับที่แล้ว เกริ่นถึงเรื่องก่อนเกิดเหตุที่จะมีการถอนสัญชาติชาวแม่อาย เริ่มจากนายอำเภอแม่อายคนหนึ่งพยายามแก้ปัญหาของชาวท่าตอนที่มีเอกสารแสดงตัวและสถานะไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จึงศึกษาแนวทางจากผู้รู้หาวิธีการหาพยานหลักฐานและใช้อำนาจปรับเปลี่ยนสถานะบุคคลจากผู้ถือบัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ให้มาเป็นผู้มีสัญชาติไทยพร้อมทั้งทำบัตรประจำตัวประชาชนและทะเบียนบ้านให้ หลังจากนั้นได้ย้ายมาเป็นนายอำเภอฝาง และเหตุการณ์ที่กระทบสิทธิของชาวท่าตอนก็เกิดขึ้นโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว ฉบับนี้ขอเสนอในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงต่อมา

ระหว่างที่นายอำเภอแม่อายคนใหม่ย้ายมาแทนคนเดิม ได้มีการเสนอชื่อคนที่อยู่ในกลุ่มของผู้ถือบัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าและบัตรอื่น ๆ โดยใช้แนวทางเดิมเสนอนายอำเภอคนใหม่และได้รับอนุมัติอีกจำนวนหนึ่ง

ในระยะเวลาที่นายอำเภอแม่อายคนใหม่มาอยู่ไม่นานนักก็มีการร้องเรียนว่าเกิดเหตุไม่ชอบมาพากลกรมการปกครองจึงตรวจสอบและพิสูจน์เอกสารการอนุมัติโดยอำนาจของนายอำเภอทั้งสองคน ซึ่งผลสรุปพบว่าเป็นการอนุมัติโดยมิชอบ จึงสั่งการให้นายอำเภอแม่อายพิจารณาออกคำสั่งเพิกถอนรายชื่อของผู้ที่นายอำเภออนุมัติไว้จำนวน ๑,๒๔๓ คน ออกจากทะเบียนบ้าน และนายอำเภอแม่อายคนต่อมาก็ออกคำสั่งเพิกถอนตามที่กรมการปกครองให้คำแนะนำ ส่วนการตรวจสอบพบว่าเจ้าหน้าที่ทำผิดหรือไม่ก็มีการสอบสวนกันอยู่

คำสั่งที่นายอำเภอแม่อายถอนชื่อออกจากระบบทะเบียนราษฎรนั้น ชาวบ้านไม่ทราบเรื่องจนกระทั่งมีการแบ่งพื้นที่เขตการปกครองหมู่บ้าน จาก

เดิมเป็นบ้านร่มไทยหมู่ที่๑๔ และกำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ เมื่อมีการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน จึงทราบว่า มีชาวบ้านในหมู่บ้านจำนวนมากไม่มีชื่อ ไม่มีสิทธิในการเลือกผู้ใหญ่บ้านจึงได้สอบถามไปที่อำเภอแม่อาย จึงได้ทราบว่ามีการถอนรายชื่อตามคำสั่งของนายอำเภอ และประกาศอำเภอแม่อายเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แต่ประกาศติดไว้ที่ไหนและบอกให้ชาวบ้านรู้หรือไม่ ถามใคร ๆ ต่างตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า "ไม่รู้" แล้วจะเกิดอะไรขึ้น ลองคิดดูซิว่าอยู่ดี ๆ คนเคยไปไหนต่อไหนก็ได้ แต่กลับถูกตำรวจไม่สามารถจะใช้ใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะ และถูกตราชั้นว่าเป็นคนต่างด้าว เกษตรกรที่เป็นลูกค้า ธกส. (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) เพิ่งได้รับอนุมัติเงินกู้มาลงทุนทางการเกษตร พอถูกเพิกถอนชื่อกลับไม่ให้กู้และเรียกเงินกู้คืนผู้ที่เป็นข้าราชการอยู่ต้องมีคำสั่งให้ออกไว้ก่อนจนกว่าจะพิสูจน์ได้ ใครที่มีบุตรมีหลานจะไปแจ้งเกิดเพื่อให้บุตรหลานมีสูติบัตรก็ไม่สามารถแจ้งได้ หากเป็นท่าน ๆ จะทำอย่างไรบางคนคิดมากเครียดมาก ไม่เป็นอันทำมาหากินกันทั้งตำบล และมีการรวมกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำเพื่อค้นหาความจริงสืบเสาะหาหลักฐานสืบโยงใยหาต้นตระกูลกัน ซึ่งสร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงกันได้

เรื่องราวที่เกิดขึ้นสร้างความลำบาก เกิดผลกระทบต่อชุมชนหลายด้าน ชาวบ้านที่ท่าตอนไม่ใช่หมู่บ้านเดียว แต่หมู่บ้านอื่น ๆ ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของอำเภอแม่อายต่างได้รับความเดือดร้อนทั้งสิ้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าไปช่วยเหลืออย่างไรบ้าง ขอให้ท่านเอาใจช่วยชาวบ้านที่แม่อายด้วยโปรดติดตามฉบับหน้า

การประชุมเรื่องกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน ครั้งที่ 4 (Fourth Workshop for an ASEAN Regional Mechanism on Human Rights) ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๗ มีการประชุมกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน ครั้งที่ ๔ ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ประกอบด้วยผู้แทน ๓ ฝ่าย ผู้แทนรัฐบาลอาเซียน ๘ ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา ลาว พม่า มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ไทย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และไทย คณะทำงานอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และไทย ผศ. จรัล ดิษฐาอภิชัย ในฐานะตัวแทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทยเข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการประชุมฯ เพื่อส่งเสริมการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน

การประชุมใหญ่

นาย Murzuki Darusman ประธานคณะทำงานอินโดนีเซียกล่าวสรุปถึงความพยายามที่ผ่านมาของคณะทำงานฯ ในการจัดตั้ง กลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน เพื่อส่งเสริมและป้องกันสิทธิมนุษยชนของประชาชนในภูมิภาค จากนั้น ศ.วิจิต มันทราภรณ์ นักวิชาการสิทธิมนุษยชนของไทย แสดงข้อคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน ควรเสริมความร่วมมือจากองค์กรเดิมที่มีอยู่ โดยเฉพาะระหว่างภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ควรมีการดำเนินการ ตามแผนปฏิบัติการเพื่อก่อตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมเรื่องกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียนครั้งที่ ๓ ที่ประเทศไทยที่สำคัญต้องดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Eminent Persons Group) จากผู้มีประสบการณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น ข้าราชการระดับสูง อดีตผู้นำ แต่ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความเท่าเทียมกันของอัตราส่วนระหว่างหญิงและชาย จำนวนไม่เกิน ๕ คน โดยมีบทบาทหน้าที่เป็นที่ปรึกษา (thinktank) ในการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาคช่วยเหลือ ในการจัดตั้งคณะกรรมการเด็กและสตรีในภูมิภาค ตลอดจนเป็นผู้ประสานงานร่วมของหน่วยงานรัฐบาล องค์กรภาคประชาชน และตั้งคณะทำงาน (Joint Working Group) ร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อผลักดันการก่อตั้งคณะกรรมการสตรีและเด็กของอาเซียน ในการคุ้มครองด้านสตรีและเด็ก

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

๑. ด้านแรงงานข้ามชาติในอาเซียนควรมีการประสานความร่วมมือ เพื่อคุ้มครองแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะปัญหาของแรงงานข้ามชาติที่เป็นผู้หญิง และเด็ก และสภาพการทำงานแบบยึดหยุ่นไม่เป็นกิจจะลักษณะ เช่น งานในบ้าน เป็นต้น

๒. ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนในบริบทของการต่อต้านการก่อการร้ายปัญหาเรื่องการก่อการร้ายเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมากขึ้น เพราะมีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการโจมตีไปที่ประชาชน ที่น่าเป็นห่วงคือในบางประเทศอนุญาตให้มีการจับกุมและควบคุมผู้ต้องสงสัยในกรณีก่อการร้ายโดยไม่จำกัดเวลา บางครั้งการกักขังและจับกุมก็กระทำโดยไม่มีหลักฐานที่ชัดเจน

๓. ความร่วมมือเพื่อต่อต้านการลักลอบค้าสตรีและเด็กในภูมิภาคอาเซียนภาครัฐไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความละเอียดอ่อนในเรื่องของผู้หญิง และเด็ก (gender and child sensitive)

และยังปฏิบัติต่อผู้ที่เป็นเหยื่อเหมือนปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดการแก้ปัญหา เรื่องการคุ้มครองผู้ต้องแก้ที่ตัวปัญหา และบรรณคดีให้เกิดความเข้าใจ ที่ถูกต้อง โดยเฉพาะการให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนควบคู่กันไปแก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งการประสานกำลังร่วมกับชุมชนเพื่อลดปัจจัยผลักดันให้มีการคุ้มครอง

๔. กลุ่มสิทธิมนุษยชนศึกษา จะต้องส่งเสริมเผยแพร่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำเอกสารเผยแพร่ ซึ่งปัจจุบันยังมีไม่มากนัก นอก จากนี้องค์กร UNESCO ได้รณรงค์ให้ทุกประเทศบรรจุเนื้อหาของสิทธิ มนุษยชนศึกษาเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งส่งเสริม สิทธิมนุษยชนศึกษาในรูปแบบของการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการด้วย (informal)

การหารือร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๔ ประเทศ

การสร้างความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการสิทธิฯ ๔ ประเทศ ให้มากขึ้นเพื่อผลักดันการก่อตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียนขึ้น โดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประเทศไทย เป็นเจ้าภาพจัดการ ประชุมในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๗ เพื่อหารือเกี่ยวกับความร่วมมือ ระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการ ทำงานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่มีปัญหาร่วมกัน เช่น การค้ามนุษย์ แรงงานต่างด้าว และสิทธิมนุษยชนศึกษา

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลประเทศอาเซียนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะทำงานส่งเสริมการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียนและกลุ่มประชาสังคมดังนี้

ที่ประชุมเน้นย้ำถึงความจำเป็นและความพยายามในการก่อตั้ง กลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน โดยจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แบบ step by step, multitrack and building block approach และจะต้อง เน้นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชนและสถาบัน สิทธิมนุษยชนในภูมิภาค

๑. ที่ประชุมได้ย้าถึงเส้นทางกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน (Roadmap for an ASEAN Human Rights Mechanism) ซึ่งได้เสนอ และรับรองจากการประชุมครั้งที่ ๓ คือ การตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ตั้ง คณะทำงาน และหากเป็นไปได้มุ่งสู่การจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิและ เด็กของภูมิภาคเพื่อปกป้องและคุ้มครองผู้เสียหายทั้งหมด

๒. ที่ประชุมจะนำเรื่องการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนภูมิภาค อาเซียนต่อรัฐบาลอาเซียนโดยแบ่งเป็น ๓ กรอบตามระยะเวลาคือ ในช่วงสั้น กลาง และช่วงยาว เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการก่อ ตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และข้อมูลระหว่างกัน การสร้างกลไกเพื่อปกป้องคุ้มครองสตรี เด็ก และแรงงานข้ามชาติ เป็นต้น

๓. ที่ประชุมมีข้อเสนอต่อสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถึงความ สำคัญของการประสานงานระหว่างกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งในภูมิภาค โดยการประชุมร่วมกันที่ประเทศไทยในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๗

๔. ที่ประชุมมีข้อเสนอต่อภาคประชาสังคมเพื่อขอให้สนับสนุน การก่อตั้งกลไกสิทธิมนุษยชน โดยการกระตุ้นผลักดันรัฐบาลของตน และร่วมกับเครือข่าย โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่เป็นความสน ใจร่วมกันในภูมิภาค โดยขอให้ภาคประชาสังคมช่วยเผยแพร่สิทธิมนุษยชน อีกด้วย

"พบเห็นการละเมิดสิทธิ
หรือถูกละเมิดสิทธิ
หรือไม่ได้รับความเป็นธรรม
ร้องเรียนได้ที่...
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
หรือ โทร. 1377 "

มุมมองก่อน...

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยมีประวัติศาสตร์มายาวนาน มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นถึงความแตกต่างเหล่านั้น กรรมการสิทธิมนุษยชนหลายคนจึงเดินทางไปรับทราบปัญหา หาทงเยียววากัไข รับทราบปัญหาที่มีความขัดแย้งหลากหลาย พยายามกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ข้อมูลที่หลาย ๆ คนยังสงสัยให้ได้รับรู้ร่วมกัน

เพื่อสร้างสันติสุขกันอีกครั้ง

เพื่อสร้างศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ให้เป็นจริง

เราเชื่อว่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์จะมีได้ ความสงบจะเกิดขึ้นได้ สังคมแห่งนั้นต้องมีความเป็นธรรมในสังคมเป็นพื้นฐาน

สังคมใดที่ไม่มีความเป็นธรรม ยังไม่โปร่งใส ยังสร้างความแตกต่างในความคิด สร้างค่านิยมไปคนละทาง ยังเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ความไม่ผ่นในการแก้ปัญหาย่อมยากเชิญ

เพราะดวงใจทุกดวงของมนุษย์นั้นย่อมต้องการความซื่อสัตย์ ความจริง รวมทั้งความเสมอภาค และความเป็นธรรมด้วย

หากท่านผู้อ่านท่านใดมีข้อมูลข่าวสาร มีคำแนะนำในการแก้ไขปัญหา สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยินดีรับฟัง เพื่อนำไปแก้ไขให้ไทยทุกคนร่มเย็น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการ : นายเสน่ห์ จามริก

กรรมการ :

นายจรัล ดิษฐาอภิชัย

นายสุทิน นพเกตุ

คุณหญิงจันทน์ สันตะบุตร

นางสุณี ไชยรส

นางสาวนัยนา สุภาพิ่ง

นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวัน

นายประดิษฐ์ เจริญไทยทวี

คุณหญิงอัมพร มีสุข

นายวสันต์ พานิช

นางสาวอาภากร วงษ์สังข์

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
422 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 51/2544
ปณ. รongเมือง

ส่งสมาชิกบอกรับ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

มุมมองสิทธิ

เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

* วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และข้อคิดเห็นกับประชาชน หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ที่สนใจหรือเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน

* การนำเสนอบางส่วนหรือทั้งหมดของข้อความหรือเรื่องราวที่นำไปเผยแพร่ โปรดอ้างถึงข้อมูล

* คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยินดีรับฟังความคิดเห็น / เสนอบทความ และเผยแพร่ข่าวสารด้านสิทธิมนุษยชน

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย...

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะและบอกรับมุมมองสิทธิ

ฟรี !

ติดต่อ : สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

422 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน

กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0 2219 2983 โทรสาร 0 2219 2983

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ promotenetwork@nhrc.or.th

หรืออ่าน **มุมมองสิทธิ** ได้ที่ www.nhrc.or.th